

Pædagogisk læreplan for Hejnsvig Børnehave 2020-2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Forord

Implementeringen af den styrkede pædagogiske læreplan har taget afsæt i Billund Kommunes implementerings- og handleplan for den styrkede pædagogiske læreplan. Forvaltningen, ledere, forældrebestyrelser, pædagogisk personale og tillidsrepræsentanter har i forbindelse hermed deltaget i diverse møder, workshops samt lavet selvevalueringer af den pædagogiske praksis og forankringsprocesser.

Den pædagogiske læreplan er udarbejdet med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, de seks læreplanstemaer samt de tolv mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring (se side 3). Derudover er den udarbejdet med udgangspunkt i Billund Kommunes dagtilbudspolitik (se side 4 og/eller <https://billund.dk/media/993837/dagtilbudspolitik-1262018.pdf>) som er rammesættende for den særlige måde, det pædagogiske forbedringsarbejde skal tilrettelægges og udvikles på.

Det pædagogisk personale og forældrebestyrelserne er blevet inddraget på forskellige niveauer i udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan. De vil ligeledes blive inddraget i evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Den pædagogiske læreplan skal med udgangspunkt i de centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag, de pædagogiske mål, indholdsbeskrivelserne for læreplanstemaerne og dagtilbudspolitikken fungere som et pædagogisk redskab, der giver en klar fælles retning for det pædagogiske arbejde i dagtilbuddet. Herunder sikre, at der etableres et pædagogisk læringsmiljø, der gennem leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter og daglige rutiner giver børnene de bedste betingelser for at lære, trives, dannes og udvikle sig.

Den pædagogiske læreplan indledes med et overblik over rammerne for læreplanen. Dernæst præsenteres, hvem dagtilbuddet er. Herefter er der beskrivelser af, hvordan der i den daglige pædagogiske praksis arbejdes med det fælles pædagogiske grundlag, inddragelse af lokalsamfundet, det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø, de seks læreplanstemaer samt evalueringskulturen.

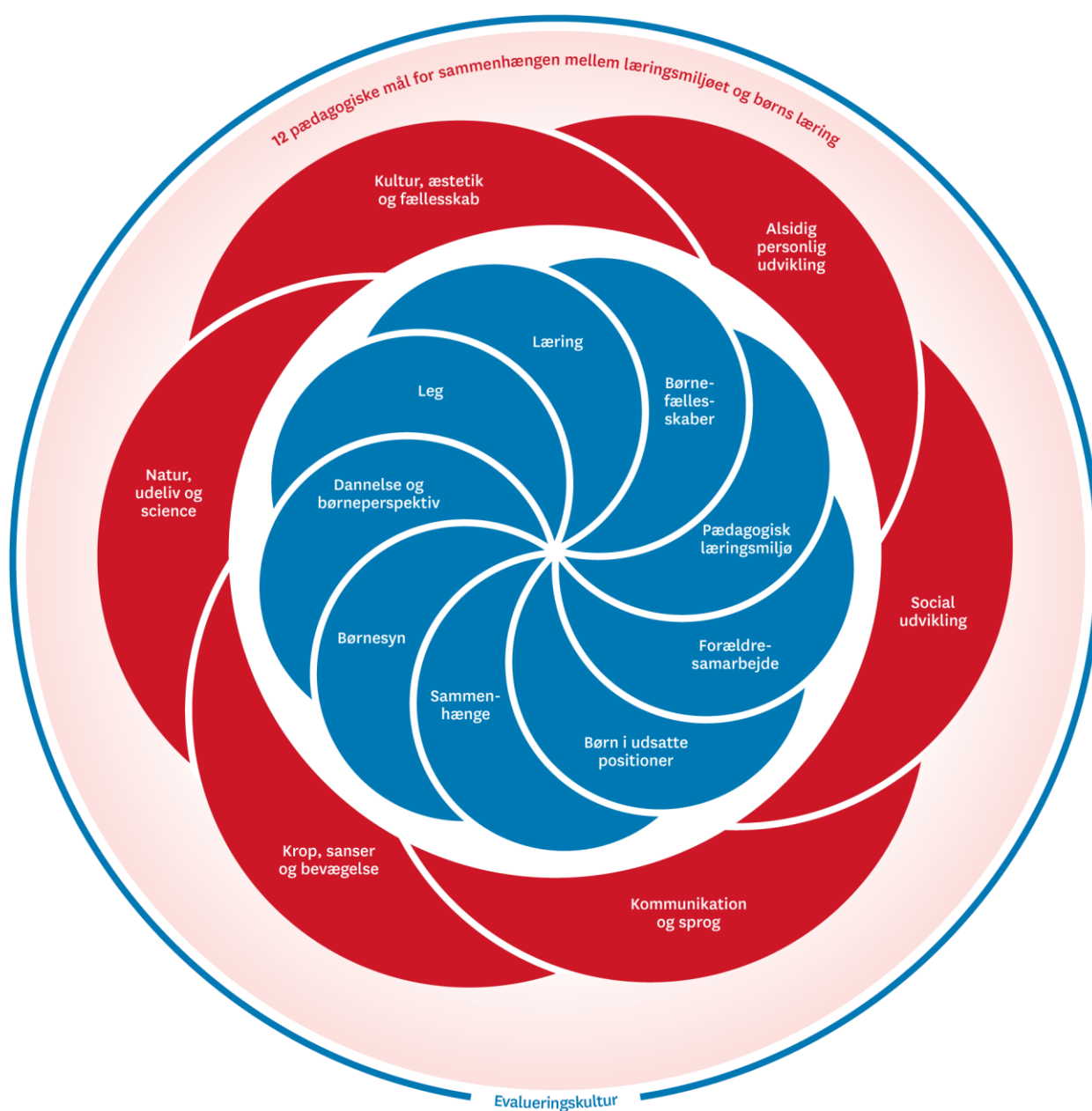
Den pædagogiske læreplan vil blive evalueret og revideret i 2022.

Lisbeth Østergaard
Områdechef for dagtilbud
Billund Kommune

Rammer for den pædagogiske læreplan

Illustration af den styrkede pædagogiske læreplan:

- Det fælles pædagogiske grundlag
- De seks læreplanstemaer
- 12 pædagogiske mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring
- Evalueringskultur

Rammer for den pædagogiske læreplan

Illustration af dagtilbudspolitikken i Billund Kommune:

- Vision, værdier og principper
- En fælles læringsforståelse
- Strategiske mål for børnenes leg, læring, dannelse, kreativitet og trivsel i udviklende fællesskaber
- Strategiske mål for læringsmiljøet herunder de voksnes kompetencer
- Strategiske mål for digitalisering
- Strategiske mål for forældresamarbejde
- Strategiske mål for overgange

Hvem er vi?

Hejnsvig Børnehaven er en kommunal institution beliggende i Hejnsvig.

Børnehaven har base i en stor, velfungerende bygning, der blev opført i 2015; sammenbygget med skolen og en ny idrætshal. De tre enheder kaldes samlet "Børne- og Ungeuniverset Hejnsvig."

Børnehavens bygning er på ca. 580 m² og legepladsen er på ca. 4200 m².

Beliggenheden giver god mulighed for at udforske nærmiljøet i lokalsamfundet, ligesom busforbindelser gør det muligt at komme på tur til andre oplevelser i oplandet eller i kommunens større byer.

Børnehaven er alsidig indrettet og har rigtig gode fysiske rammer, der fx giver fantastiske muligheder for motoriske udfoldelser indendørs i multirummet og i hallen samt udendørs på den store legeplads. De fysiske rammer giver også mulighed for stor fleksibilitet, så der kan arbejdes i både mindre og større rum med mindre eller større børnegrupper.

Personalesammensætningen i børnehaven består dels af det pædagogiske personale: 1 leder; 1 souschef; 4 pædagoger; 1 medhjælper og 1 lønnet studerende og dels af køkken- og rengøringspersonale: 1 kombinationsstilling for køkkenassistent og rengøringsassistent. Der er desuden tilknyttet nogle faste tilkaldsvikarer, der træder til ved sygdom, ferie m.m.

Udover dette faste personale kan der i kortere eller længere perioder være ansatte i puljejob; i virksomhedspraktik eller andre former for jobpraktik.

Personalet i børnehaven arbejder tæt sammen og supplerer hinanden godt med mange forskellige kompetencer. Fælles for alle er, at vi har kerneopgaven med børnenes trivsel, dannelse, udvikling og læring i fokus.

Børnehaven har et velfungerende produktionskøkken placeret meget centralt i fællesrummet, og herfra tilberedes dagligt mad til både frokost og mellemmåltider.

Vi har en unik mulighed for at bruge køkkenet og madproduktionen som en aktiv del af læringsmiljøet, og børnene er i stor udstrækning deltagende i det meningsfyldte køkkenarbejde. Med egen køkkenhave og drivhus er vi tæt på at have nået vores oprindelige vision om at "fra jord til bord" også skulle udleveres i og omkring køkkenet.

Børnehaven kan rumme 65 børn, men for tiden er årsgennemsnittet kun på 45 børn. Børnene er fra april 2020 fordelt på én gruppe for de ældste børnehavebørn, kaldet Stjerner, og én "Yngstegruppe" for de 3-4-årige, som igen er opdelt i 3 mindre spisegrupper kaldet Dråber, Spirer og Gnister.

De 5-6-årige, der medio august skal begynde i børnehaveklasse, overflyttes som i resten af kommunen til skole-startergruppen i SFO i skolen hvert år d. 1. april.

Børnehaven har primært etnisk danske børn, så der er for tiden ganske få børn, der har dansk som andet sprog.

Børnehavens børn har forskellig baggrund og forskellige forudsætninger, og vil derfor også have forskellige behov. For tiden har vi børn, der af forskellige grunde har behov for en særlig tværfaglig tilrettelagt indsats; børn, der har behov for en særlig intern tilrettelagt indsats, mens langt størstedelen trives og udvikles i det almene og generelle læringsmiljø i hjemmene og i børnehaven.

Den pædagogiske læreplan er grundlaget for vores pædagogiske arbejde i børnehaven.

Derudover har forældrebestyrelsen med flg. pædagogiske principper tilkendegivet et særligt fokus på at vi

- Arbejder med en anerkendende kommunikationsform
- Styrker børnenes legekompeterer og legerelationer
- Arbejder med sprogstimulering både i børnehavens hverdag og via øget forældreinddragelse
- Prioriterer og praktiserer ude-liv

Pædagogisk grundlag

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn:** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv:** Børn skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg:** Legen har værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring:** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter, udforskning og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber:** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø:** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde:** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner:** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen:** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

I Billund Kommune er vores afsæt, at det at være barn, barndommen og legen har værdi i sig selv, og at leg, dannelse samt læring sker i sociale fællesskaber.

Børnesyn

- Børn er unikke og har forskellige potentialer for udvikling og læring.
- Børn er sociale, nysgerrige og legende.

Dannelse og børneperspektiv

- Vi tillægger barnets stemme en reel værdi og arbejder med at følge børnenes spor, oplevelser og interesser. Børn er eksperter i eget liv, og deres synspunkter tilføjer nye og relevante perspektiver.
- Vi arbejder med dannelse og demokratiforståelse, så vi understøtter børnene i at blive hensynsfulde, kritiske og demokratiske verdensborgere.
- Vi har fokus på balancen mellem individ og fællesskab.

Leg og læring

- Vi har et ansvar for, at leg og læring kan ske i en vekslen mellem børne- og vokseninitierede lege og aktiviteter samt hverdagssituationer og – rutiner.
- Vi understøtter en legende, eksperimenterende og kreativ tilgang, hvor vi er medlegende og medeksperimenterende.
- Vi har fokus på, at den lærerige leg og den legende læring indeholder aktiv deltagelse, mening, begejstring, social involvering og eksperimentering.

Børnefællesskaber

- Vi understøtter børnenes mulighed for at kunne etablere relationer på tværs af alder, køn og kultur.
- Vi har fokus på de gode relationer, hvor alle bliver set, hørt, anerkendt og inddraget.
- Vi guider og rammesætter leg og aktiviteter samt hverdagssituationer og -rutiner, så alle børn kan være med.

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

At alle børn er unikke - og dermed også forskellige - betyder hos os bl.a., at vi har en anerkende tilgang til børnene, så de i videst muligt omfang bliver mødt, set og forsøgt forstået.

For os er det fx vigtigt, at vi om morgenen hilser barnet godmorgen med navn og viser imødekomme og interesse for netop dette barn. Det er afgørende, at vi kontinuerligt har fokus på at etablere og bevare gode og tætte relationer til barnet, herunder også at vi er bevidste om vores egen udstråling og kropssprog. Vi har fokus både på det enkelte individ, men ser også barnet

som en vigtig og betydningsfuld medspiller ind i de små og store børnegrupper, som barnet hver dag indgår i.

Vi arbejder med dannelse og demokratiforståelse, når vi dagligt guider børnene gennem hverdagens samvær med hinanden i aktiviteter, leg, rutiner og konflikter. Vi støtter børnene i at de gradvist bliver mere selvstændige og selvhjulpne, og vi giver hjælp efter behov; individuelt og i fællesskab.

Vi øver fx sociale spilleregler og gode omgangsformer; turtagning og at kunne udholde, at man måske ikke altid selv kommer først.

Vi følger så vidt muligt børnenes initiativer til leg og aktivitet, så det er vigtigt, at vi i hverdagen er omstillingsparate og villige til at følge børnenes spor. Vi inddrager også gerne børnene aktivt i relevante beslutninger, hvor børneinddragelsen helt konkret fx kan være forslag til - og nogle gange afstemning om - et givent emne; bestemmelsesstedet for en gåtur; indkøb af nyt legetøj; valg af sange/ rim og remser osv.

Legen er det grundlæggende i børnenes hverdag, og det er meget vigtigt for os, at vi har mange forskellige steder både ude og inde, hvor leg har gode betingelser for at udfolde sig: Fx for det enkelte barn, der sidder fordybet med konstruktionslegetøj; for små grupper af børn, der leger med togbane; i dukkekrogen eller med bondegården; eller for større grupper af børn, der er i gang med fællesleg i multirummet, hallen eller på legepladsen.

Vi forsøger dagligt at skabe en god balance mellem vokseninitierede og børneinitierede aktiviteter, hvor vi udfordrer os selv i at være så meget med-legende og med-eksperimenterende som muligt sammen med børnene. Helt konkret kaster vi os gerne ud i en vild omgang krokodilledødbold i Multirummet; smager på lækre mudderkager i legehuset eller drager på fantasirejser på sørøverskibet. Når vi er med i legen, har vi fx mulighed for at give legen en saltvandsindsprøjtning, hvis der er behov for det, eller vi kan støtte op omkring børn, hvis legekompeterer måske endnu ikke er helt så udviklet som kammeraternes.

Det er ikke kun i leg og aktiviteter, at læring finder sted. Hverdagens rutinesituationer rummer også mange muligheder for læring, hvilket vi fx har fokus på ved måltiderne, hvor børnene hjælper med at dække bord, sender mad rundt og samtaler om maden; når vi er på badeværelset med toiletbesøg og håndvask; eller når børnene i garderoben skal have overtøj af eller på. Begge steder øver hvert enkelt barn sig dagligt; gør så meget som muligt selv og får naturligvis hjælp efter behov.

Børnenes samvær med hinanden i de forskellige små og store børnefællesskaber er af stor betydning.

Vi har hos os valgt, at de to yngste årgange er samlet i én stor "Yngstegruppe" (som igen er opdelt i 3 mindre spisegrupper) og at den ældste årgang er samlet i én gruppe. Alle 4 grupper har eget basisrum, hvor måltiderne indtages og hvor en stor del af formiddagstiden tilbringes. I disse gruppeopdelte perioder er børnefællesskaberne de jævnaldrende børn, mens det om morgenen; på legepladsen og igen om eftermiddagen er muligt for børnene at være sammen med hinanden på tværs af aldersgrupperne.

Vi har fokus på at støtte børnene i at danne relationer og bevare venskaber. Ligeledes har vi et stort fokus på at hjælpe og guide; benævne følelser og hensigter ved de uundgåelige konflikter, som opstår når børn er samlet.

Pædagogisk læringsmiljø

I Billund Kommune er det det pædagogiske personales ansvar at skabe attraktive læringsmiljøer tilpasset børnegruppens forskelligheder, herunder køn, alder, etnicitet mv. Et læringsmiljø, hvor børnene kan udvikle sig gennem leg og kreativitet samt oplever, at de mestrer deres liv.

- Vi arbejder samskabende og rammesættende igennem en legende, anerkendende og inddragende tilgang.
- Vi skaber rum til læring i hverdagsituationer og –rutiner.
- Vi har attraktive fysiske rammer, der understøtter pædagogikken.

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen om det gode børneliv i børnehaven. Vi vil derfor gerne tilbyde et trygt og udviklende pædagogisk læringsmiljø, hvor der er alsidighed i både indretning og lege- og aktivitetsmuligheder samt tydelighed i forventninger og kommunikation.

Som omtalt i foregående afsnit har vi gode fysiske rammer, som vi sammen med børnene anvender ret fleksibelt, afhængigt af børnegruppernes behov.

Et vigtigt element i vores læringsmiljø er det relationelle; altså de mange relationer på kryds og tværs mellem børn, forældre og personale. Vi er fx meget opmærksomme på, at det enkelte barn kan få en tryk og tillidsfuld tilknytning til personalet, når det begynder hos os, og tilsvarende naturligvis at børnene kan bevare og udbygge relationerne i hele børnehavetiden. Vi har primærpædagoger for børnene i de forskellige grupper, men samarbejder naturligvis med kollegerne i de to teams - og på tværs af huset - både omkring børnenes trivsel og udvikling og omkring vores fælles pædagogiske læringsmiljø.

Vi har valgt at organisere os med et genkendeligt ”hverdagsskelet”, hvor dagsrytmen med rutiner, måltider og nogle vokseninitierede aktiviteter også bliver faste holdepunkter for især de yngste børns tids-oplevelse. ”Hverdagsskelettet” understøttes via piktogrammer i de enkelte basisrum, så børnene har visuelle holdepunkter.

I hverdagsrutinerne er der potentiale til mange gode lærings- og oplevelsesøjeblikke, som får næring af samvær, nærvær og tålmodighed. Det kan jo fx tage lang tid at bakse med en lynlås, men stor er glæden, når det endelig lykkes og barnet selv kan mestre endnu en ny ting 😊

Foruden de faste ”holdepunkter” er der rig mulighed for børneinitierede lege og aktiviteter dagen igennem, lige fra de første børn møder ind og tager rummene i brug; over udeopholdet på legepladsen og til de sene eftermiddagstimer inden sidste barn går hjem.

Hverdagens kombination af de selvvalgte og de tilrettelagte aktiviteter giver det enkelte barn muligheder for både at udfolde og udvikle sig ud fra egne interesser og at få tilført nye input og gøre sig nye erfaringer på baggrund af andres (både børn og personales) valg.

Køkkenet er som tidligere beskrevet en vigtig del af børnehavens læringsmiljø, når der undervejs i tilberedningen snakkes, synges, smages, røres, formes osv., og alle sanser aktiveres og stimuleres i betydningsfuldt samvær og fælles "kokkeri".

Vores pædagogiske læringsmiljø er også hverdagslivet på legepladsen, hvor børnene kan udfolde og udfordre sig i et varieret og kuperet terræn med et alsidigt udvalg af faste legeredskaber; køretøjer, sandkasselegetøj og gøre sig erfaringer med bål, sand/jord og vand. Særligt på legepladsen kan børnene udfordre egen formåen og prøve kræfter med risikofyldte lege, når de fx klatrer i træer eller suser ned ad bakken på løbecykler.

Både ude og inde er det vigtigt for os at børnenes leg får plads og næring - og at vi har fokus på børns deltagelsesmuligheder i det, vi rammesætter.

I den stadige udvikling af vores pædagogiske læringsmiljø har vi med succes fået faglig sparring fra PPS, ligesom den nye viden fra pædagogernes diplommodul er brugt ved fx indretning af små legemiljøer i de enkelte basisrum og det fornyede fokus på små børnegrupper betydning.

Samarbejde med forældre om børns læring

I Billund Kommune er samarbejdet mellem det pædagogiske personale og forældrene ligeværdigt og tillidsfuldt.

- Samarbejdet bygger på børnenes perspektiver og forældrenes viden og erfaringer samt på en forståelse for det pædagogiske arbejde.
- Børnenes udvikling, trivsel, dannelse og læring er et fælles ansvar. Vi ser forældrene som en ressource, der aktivt deltager i deres barns udvikling, trivsel, dannelse og læring.
- Vi afstemmer forventninger med forældrene, herunder betydningen af forældrenes engagement i barnets og børnegruppens hverdag.
- Alle omkring barnet er bevidste om, hvordan der kommunikeres med hinanden. Det foregår i en åben, tillidsfuld og anerkendende dialog, hvor der anvendes et sprog, der er tilpasset modtageren.
- Det pædagogiske personale og forældrene informerer gensidigt hinanden til gavn for det enkelte barn og børnegruppen.
- Vi skaber og vedligeholder børne- og forældrefællesskaber, så hele familien oplever samhørighed og er naturlige ambassadører for dagtilbuddet.
- Forældresamarbejdet er differentieret. Alle forældre har ikke de samme behov, og vi tager højde for forskelle i normer, værdier, forventninger og sproglige barrierer.

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrebestyrelsen har sammen med personalegruppen haft et stort og konstruktivt fokus på samarbejde, kommunikation og forventningsafstemning, og vi har afprøvet konkrete tiltag, der alle har til formål at udvikle og optimere det meget vigtige samarbejde mellem forældre og personale.

I vores kommunikationsstrategi er der bl.a. fokus på åbenhed og gensidighed forpligtelse som vigtige elementer i dialogen mellem forældre og personale.

Vi inviterer til kvartalsvise informationsmøder for kommende forældre og tilbyder forbesøg for det enkelte nye barn med forældre.

Vi har i hverdagen en åben, mundtlig kommunikation med forældrene, både om barnets generelle trivsel, små oplevelser og sjove situationer, når vi møder forældrene i hverdagens komme-gå situationer.

Vi informerer skriftligt om dagligdagens oplevelser og fremtidige aktiviteter på børneintra, hvor forældrene kan læse med om deres barns hverdag og se billeder derfra.

Vi tilbyder generelt forældresamtaler 3 gange i løbet af barnets børnehavetid. Ved disse samtaler tages der bl.a. udgangspunkt i sprogvurdering; motorikvurdering og dialogprofiler, som udarbejdes af personale og forældre forud for samtalerne.

Der kan i nogle tilfælde være behov for et intensiveret samarbejde mellem personale og forældre for at støtte barnet i dets udvikling, hvor flere samtaler er nødvendige; evt. også med deltagelse af eksterne vejledere fra fx PPS og familieafdelingen, som kan give råd og vejledning til en fælles indsats for at styrke barnets trivsel.

Vi har i efteråret 2019 etableret en "låne-biks", hvorfra forældre kan låne spil, bøger og sprogkufferter med hjem til sprogstimulerende aktiviteter; enten på egen foranledning eller på opfordring fra personalet efter fx sprogvurdering m.m.

Forældre er ved deres daglige færden i børnehaven en vigtig del af det samlede læringsmiljø, og det er derfor meget betydningsfuldt, at der fx hilses på hinanden og børnene i hverdagen; at mange lige tager sig tid til en snak med andre børn end ens eget, og at man lige giver sig tid til at se / høre på, hvad børnegruppen er i gang med, inden man skal hjemad.

For at styrke de store fællesskaber holder vi sensommerfest hvert efterår; Lucia-og juleklippedag i december, fastelavnsfest i februar, bedsteforældredag i april og legepladsdag i maj. Som noget nyt holder vi farvelfest, når de store børn skal forlade os for at begynde i skole. Det er alle traditionsrige begivenheder, hvor samvær og nærvær på tværs af grupper, familier og generationer sættes i fokus – og hvor børnegruppernes trivsel også styrkes, når forældre og børn får større kendskab til hinanden i de fælles oplevelser.

Børn i udsatte positioner

I Billund Kommune arbejder vi med udviklende og rummelige børnefællesskaber. Rummelige børnefællesskaber betyder, at vi tilpasser læringsmiljøet til den aktuelle børnegruppe og understøtter det enkelte barns deltagelsesmuligheder.

- Udviklende børnefællesskaber og pædagogiske læringsmiljøer har stor betydning for alle børn og er særlig vigtige for børn i udsatte positioner. Kvaliteten i samspillet med det pædagogiske personale er afgørende for, at børn i udsatte positioner kommer til at opleve sig som betydningsfulde i fællesskabet.
- Børn kan være i en udsat position af mange forskellige årsager, og vi har ansvaret for med en tidlig og rettidig indsats at identificere udsatte børn.
- I kortere eller længere perioder kan børnene have brug for særlig opmærksomhed og hjælp til at kunne deltage i leg, samvær og planlagte aktiviteter.
- Når vi er bekymrede for et barns trivsel, tilrettelægger vi i samarbejde med forældrene en systematisk tværfaglig indsats.

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Det pædagogiske læringsmiljø er rammen om det gode børneliv for ALLE børn i børnehaven. Som tidligere beskrevet vil vi gerne tilbyde et trygt og udviklende pædagogisk læringsmiljø, hvor der er alsidighed i både indretning og lege- og aktivitetsmuligheder samt tydelighed i forventninger og kommunikation.

Når personalet oplever et barn, hvis udvikling og trivsel giver anledning til en særlig opmærksomhed, indledes et udvidet samarbejde med forældrene, og efter behov inddrages eksterne vejledere i det fortløbende samarbejde for (igen) at få barnet i trivsel og udvikling. Vi har god erfaring med, at både forældre og personale får konkret og relevant sparring i det tværfaglige samarbejde omkring børnene, og at der i fællesskab udarbejdes handleplaner for relevante tiltag.

Når der er børn i udsatte positioner i en eller flere af vores børnegrupper, er det personalets opgave at tilpasse læringsmiljøet, så der i hverdagen skabes gode deltagelsesmuligheder også for disse børn.

Der kan helt konkret fx organiseres i mindre grupper; der kan tilbydes sprogstimulerende tiltag; der kan være behov for at der tages særlige hensyn eller at der helt bevidst foretages et vokseskift undervejs osv. Der kan desuden være et særligt fokus på relationsarbejde eller på at styrke strukturen i hverdagssituationerne via piktogrammer eller lignende.

Også i de vokseninitierede lege og aktiviteter er det vigtigt, at der arbejdes med differentiering af aktivitetsudvalget, så det tilpasses den aktuelle børnegrupes sammensætning og behov. Legestøttende aktiviteter er fx med succes blevet brugt i små legegrupper, hvor børnenes styrker og resurser i særlig grad italesættes og fremhæves; hvor følelser og handlinger benævnes, og hvor fokus er på at bevare og forstørre de voksnes positive forventninger til børnenes mestring.

Så selv om vi generelt har et stort fokus på børneinddragelse og medbestemmelse, er vi også rammesættende, netop for at sikre alles deltagelsesmuligheder mest muligt. Vi har en opmærksomhed på, at børneinitierede lege og aktiviteter kan mindske nogle børns deltagelsesmuligheder, hvorfor voksenguidning i ”den frie leg” kan være påkrævet – og kan udføres ved at være med-legende.

Sammenhæng til børnehaveklassen

I Billund Kommune er der udarbejdet en rammebeskrivelse for alle overgange:

- Overgangen mellem hjem og dagpleje/vuggestue
- Overgangen mellem dagpleje og børnehaven
- Overgangen mellem børnehaven og skole

I Billund Kommune er det værdifuldt, at ethvert barn ved en overgang føler sig ventet, velkommen og mødt på dets styrker og udfordringer.

- Alle voksne i barnets liv har ansvar for at skabe gode overgange, der er kendetegnet ved tryghed og genkendelighed.
 - Vi sætter barnet og familien i centrum og inddrager barnets perspektiver og ressourcer, for at barnet, børnegruppen og familien får en positiv oplevelse i overgange.
 - Vi sikrer, at der er en tydelig forventningsafstemning mellem barn, forældre og samarbejdende institutioner og parter, hvor alles viden og perspektiver inddrages.
 - Vi har professionelle relationer og et forpligtende samarbejde mellem institutioner og parter med henblik på at få viden om hinandens arbejdsfelt og faglige vidensdeling.
 - Vi samarbejder forpligtende og systematisk om overgange, så børnene oplever sammenhæng mellem institutioner. Vi sikrer, at nyttig information om barnet er tilgængeligt i overgangssituationer.
 - Vi benytter allerede etablerede børnefællesskaber som strategi ved overgange, og vi har fokus på at skabe rammer for nye børne- og forældrefællesskaber.
-

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

Vi begyndte fra d 1-4-2020 en ny organisering af vores børnegrupper, så de kommende børnehavekassebørn fremover samles i én fælles gruppe, Stjernerne, det sidste år forud for overgang til skolen.

Vores intentioner med den nye gruppe er bl.a., at børnene kan lære hinanden rigtig godt at kende; sammen kan øve sig i sociale spilleregler og udfordres af aldersrelevante aktivitetstilbud.

Vi har samarbejds- og evalueringsmøder med skolens personale ift. overgange, og har i den sammenhæng bl.a. besluttet, at vi fortsætter med en ugentlig besøgsdag i SFO'en fra august, så børnene lærer nogle af skolens lokaler at kende, kan lege på skolens legeplads og gradvist møder indskolingens personale. I skolestarterperioden fra april til juli kan der fortsat følge et kendt personale fra børnehaven med børnene i SFO.

Ud over at Stjerneerne gradvist præsenteres for nye og mere udfordrende aktiviteter, vil der i hverdagen være et stort fokus på at arbejde med selvregulering, selvkontrol og generelle sociale kompetencer. Dette skal både ses i sammenhæng med den aktuelle børnegrubbes behov og med afstemningen med skolens personale, hvor det klart opleves som vigtigere at kunne indgå i sociale fællesskaber frem for fx at kunne skrive sit eget navn.

Vi benytter overgangsmaterialet i Hjernen og Hjertet, som skolen kan tilgå, og efter behov holdes overleveringsmøder med forældre, personaler og relevante eksterne samarbejdspartnere.

Vi vil gerne være mere undersøgende på børneperspektivet i overgangen til skolen foråret 2021: Hvad tænker børnene om skolestart? Hvad giver de selv udtryk for at have behov for?

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

I Billund Kommune er vi optaget af lokalsamfundets ressourcer og muligheder, der kan inddrages i det pædagogiske læringsmiljø.

- Vi inddrager forældrebestyrelsens viden om de forskellige muligheder og lokale tilbud.
- Vi anvender lokalmiljøets muligheder og tilbud i organiseringen af de pædagogiske aktiviteter.
- Vi giver børnene mulighed for førstehåndserfaringer, samhørighed med og integration i lokalsamfundet.

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Vi vil gerne opleve verden udenfor børnehavens hegn, så vi går ofte på opdagelsesture i det nære lokalmiljø: Vi prøver kræfter med andre legepladser end vores egen, og der er stier, der fører til både sø; skov; gamle baneskrånninger; gravhøje; stadion og spejderhytte.

Tager vi bussen, kan vi komme til større skovområder eller helt til "storbyen" Grindsted med biblioteket, hvor vi kan låne bøger og ind i mellem opleve teaterforestillinger.

I lokalsamfundet har vi gode muligheder for at få førstehåndsoplevelser af andre sammenhænge end vores egen, og særligt for den ældste børnegruppe har vi mange traditioner:

Vi går på besøg på plejehjemmet med Luciaoptog og til fastelavn, og glæder beboerne med sang og "liv".

Vi besøger hvert år en stor kvæggård for at blive klogere på livet på landet.

Vi har aftaler med en juletræsproducent om, at vi hvert år kommer og udvælger det største og flotteste træ til børnehaven.

Vi har aftaler med en jæger, der også hvert år lader os få fantastiske oplevelser i sin jagtthytte, ofte med bål og fremvisning af vildt.

Vi inviteres alle på besøg i kirken op til jul og vi må alle benytte Spejderhyttens arealer.

Ved temaforløb kan den lokale butik og lokale erhvervsdrivende som fx håndværkere, mekanikere, frisører, landbrug mm kontaktes for samarbejde enten i børnehaven eller ved besøg på virksomheden for at udvide læringspotentialer for børnene.

Vi møder derudover også stor opbakning og velvilje fra lokale ildsjæle og firmaer, der fx i 2019 under mottoet "Ved fælles hjælp" var med til at løse flere års vand-problemer på legepladsen.

På vores årlige legepladsdag hjælper forældre og børn med forårsklargøringen, og børnene lærer både lidt om vedligehold og får større ejerskabsfølelse for legepladsen, når de selv og deres familie har været deltagende i arbejdet.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

I Billund Kommune er børnenes perspektiver grundstenen i arbejdet med børnemiljøet. I arbejdet med at skabe, vurdere, fastholde og udvikle børnemiljøet, er vi opsøgende og nysgerrige på, hvordan verden opleves fra børnehøjde.

Et børnemiljø, som også er et godt læringsmiljø, formes gennem alt det, der omgiver børnene, såsom strukturen, dialogen, indretningen, hverdagsrutinerne, pædagogiske aktiviteter og forældre-samarbejdet.

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi øver os fortsat på at få børneperspektivet mest muligt i spil: Vi er nysgerrige på børnenes interesser; undersøger på, hvad de har brug for her og nu, og medinddrager dem hvor det giver mening / er muligt ved fx indretning og indkøb.

Vi taler med børn om gode legesteder, hvilket de fx selv har fotograferet ifbm pædagogernes diplomuddannelse. Det øgede fokus på leg og legens muligheder for at udvikle sig, har helt konkret medført indretning med flere rum i rum; flere skillevægge, flere tæpper til huler og afgrænsning - og et lidt mere afslappet forhold til (lege-)rod. Som tidligere beskrevet har vi gode fysiske rammer, hvor der er rig mulighed for at udfolde sig kropsligt.

Ifht. til det psykiske børnemiljø har vi stor opmærksomhed på det relationelle i samværet med børnene, så der er basis for tillid, tryghed og tilknytning. Vi støtter og guider børn, som fx har behov for at styrke selvværd og selvtillid, og vi guider børnene i at omgås hinanden, så der er en god omgangstone, da drilleri og slåskampe ikke er befordrende for det gode psykiske børnemiljø.

Ifht. det æstetiske børnemiljø er der i perioder udstillinger af børnenes forskellige kreationer, som kan være med til både at pynte i huset, men også fremvises af den enkelte "kunstner" til forældrene. Nogle af vores kreative materialer står frit tilgængelige for børnene, andre ikke, hvilket jævnligt drøftes og justeres ifht. at skabe et indbydende og kreativt miljø.

Vi har i perioder brugt div. genbrugsmaterialer som udgangspunkt for fantasifulde kreationer, og i dette skabende arbejde er det for børnene oftest ikke det "kunstneriske" udtryk, der er vigtigt, men derimod den forestilte funktion, der klart er det væsentligste.

Vi kan med fordel være mere nysgerrige sammen med børnene omkring vores fælles, æstetiske miljø i børnehaven, som vi i fællesskab kan forandre; udsmykke og måske gøre mere inspirerende.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Vi er imødekommende, positive og anerkendende i vores tilgang til børnene. Vi giver det enkelte barn omsorg; hjælper barnet med at tage afsked med forældrene, og hjælper det ind i børnehavens rutiner og sammenhænge.

I vores almene pædagogiske praksis styrkes og udfordres børnenes personlige udvikling dagligt: Børnene støttes, bakkes op og udfordres i at være deltagende og at prøve nyt. Hvis noget er svært eller modet svigter, hjælper vi børnene med at tage næste bedste skridt hen mod ny mestring og signalerer positive forventninger til børnene: "Jeg tror godt du kan og jeg vil gerne hjælpe dig" 😊. På denne måde er vi med til at styrke børnenes tillid til egen formåen og fremtidige deltagelseskompetencer.

Når børnene udfolder sig i mere risikofyldte lege (defineret som "spændende og udfordrende lege, der indebærer usikkerhed og risiko for fysisk skade"), balancerer de på kanten af at have kontrol. Konkret hos os ses det fx når børnene klatrer i træer; kører hurtigt på løbecykler ned af skråningerne osv.). I disse lege afprøver børnene deres personlige grænser; styrker deres selv-værd og selvtillid og opøver egen risiko-mestring.

Vi følger barnets initiativer, når det er muligt, og guider og øver i, at andres initiativer også følges, også selv om dette kan betyde udsættelse af egne behov, og arbejder således i det små med medbestemmelse, dannelse og en begyndende demokratiforståelse.

Vi benævner hensigter og følelser, og vi guider og øver i, hvordan man kan sige fra på en god måde, og hvordan man selv kan håndtere et nej eller en konfliktfyldt situation. Her arbejder vi bl.a. med følelser; gåpåmod, selvregulering, udholdenhed og vedholdenhed.

Vi introducerer børnene for andre kulturer; nye måder at gøre tingene på, og lader dem mødes på tværs af grupper, alder og køn, hvor de opmuntres til at være i nye sammenhænge, mens vi fortsat er støttende i allerede kendte relationer. Relationsarbejdet både mellem børnene indbyrdes og mellem børn og voksne, er således en central del af hverdagslivet.

I vores køkken er der i perioder et barn - eller få børn ad gangen - der som "Dagens kok" kommer i fokus; får helt unikke mad-oplevelser undervejs i tilberedningen og slutteligt overfor egen børne-gruppe præsenterer menuen. Det er en helt særlig begivenhed, som er eftertragtet af børnene og meget positivt bidrager til det enkelte barns oplevelse af både egen mestring og værdi ind i børnehavens fællesskab.

Den alsidige personlige udvikling har stor sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer og vil derfor stort set altid være i spil, når der arbejdes med et eller flere af temaerne.

I sociale sammenhænge som leg og øvrigt samvær har et trygt, livsdueligt barn med engagement og gåpåmod fx ofte gode forudsætninger for at begå sig. Har et barn modsat behov for at blive styrket i sin personlige udvikling, kan der fx tages udgangspunkt i elementer fra andre læreplans-temaer, hvor barnet har særlige ressourcer/ viden /styrkesider.

Hvis der arbejdes med motorik, skubbes nogle børns personlige grænser sig måske undervejs med succes. Hvis der skal synges eller spilles teater foran andre, kan det for nogle være ren fryd, mens det er grænseoverskridende for andre, men ved differentieret støtte og opmærksomhed fra den voksne kan det blive til gode og udviklende oplevelser for alle børnene.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Som tidligere beskrevet ønsker vi at børnene trives hos os – også i de sociale fællesskaber, der i mange forskellige udgaver opstår hen over en helt almindelig hverdag.

For nogle børn er det let at begå sig med mange andre børn, for andre giver det udfordringer, og derfor er det et område, som helt naturligt fylder meget i vores dagligdag:

Vi guider og hjælper børnene med at sætte ord på følelser og oplevelser i samspil med andre, og vi støtter børnene i at vente på tur og at dele med hinanden. Vi støtter børnene i at danne relationer og få venner/legekammerater, og er opmærksomme, hvis nogle er ufrivilligt alene i leg.

Vi opfordrer gerne forældre til at arrangere legeaftaler i fritiden, så børnene kan få styrket relationerne i trygge omgivelser i hjemmet eller måske med en legeaftale på en legeplads, hvor det an det barns forældre også kan være med, så barnet bevarer sin tryghed og med afsæt i dette kan begive sig ud i nye venskaber.

Vi inddrager børnene i at hjælpe os og opfordrer børnene til at hjælpe hinanden og gå foran med deres erfaringer i samvær med yngre børn, der endnu ikke har samme viden og kunnen. Derved kan børnene bl.a. få oplevelsen af at være betydningsfuld og værdifuld for det fællesskab, som de indgår i.

Vi benævner handlinger og følelser, så det bliver meget tydeligt for børnene, hvad der sker omkring dem, og vi anvender materialet fra Fri for mobberi til at understøtte det vigtige arbejde med at lære at begå sig hensigtsmæssigt sammen med andre i både fredstid og i konfliktsituationer – og samtidigt også tage vare på sig selv. Helt konkret kan vi fx bruge samtalekort til at få skabt en fælles dialog om det, vi oplever i dagligdagen; vi kan få sat ord på, hvordan man kan opleve situationer både som den, der er med i en leg og den, som ikke lige er velkommen i legen. Alt dette for at styrkes børnenes deltagelsesmuligheder i fremtidige sociale fællesskaber.

Vi samles dagligt i vores basisgrupper, hvor vi fx taler om, hvem vi hører sammen med og hvem vi mon mangler i dag i fællesskabet, ligesom vi også taler om, hvordan vi skal agere, for at det er rart for alle at være en del af dette fællesskab. I vores lokalområde har både skole og børnehave de samme 5 værdier (*udvikling, dialog, fællesskab, respekt og anerkendende*) som vi hos os i børnehaven for tiden er ved at omsætte til meget enkle leveregler for børn.

I legefællesskaber øver og udvikler børnene til stadighed deres sociale kompetencer, så derfor er der i børnehaven gode muligheder for både børnenes selvvalgte lege og aktiviteter, men også vokseninitierede lege, hvor der kan være et særligt fokus på fx udsatte børns deltagelsesmuligheder. I vores morgenrutiner vil vi fx gerne skabe ro og plads til gode lege- og fordybelsesstunder i de enkelte basisrum, efterhånden som vi åbner dem op.

Den sociale udvikling spiller generelt en stor rolle ift. de andre læreplanstemaer. Ofte er vi sammen med andre, når vi eksperimenterer med vores krop ift. temaet Krop, sanser og bevægelser. Udenfor på legepladsen eller på gåture ud i naturen er temaet Natur, udeliv og science ofte i spil i forskellige sociale sammenhænge. Temaet Kultur, æstetik og fællesskab går også ofte hånd i hånd med temaet Social udvikling, når vi fx har dialog om forskellige kulturer eller familieformer hos børnene, eller når der leges rollelege i dukkekrogen.

Kommunikation og sprog er afgørende, når vi befinder os i sociale fællesskaber, og jo bedre både børn og voksne er til at kommunikere på forskellig vis, jo lettere kan vi få kontakt med andre; få lavet aftaler og undgå for mange misforståelser.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Vi øver os som personale i at være gode sproglige rollemodeller ved at anvende en nuanceret og sprogudvidende kommunikationsform i hverdagen. Vi er i dialog med børnene, både individuelt og i børnefællesskaberne; vi sætter ord på det, vi foretager os, og øver os i at stille reflekterende spørgsmål til børnene, så de både udfordres i at ”tænke” og udtrykke sig – og til stadighed oplever dialogens iboende turtagning: at lytte og tale på skift.

Vi hjælper børnene med at sætte ord på og tyde deres handlinger, hvis det er svært for dem at kommunikere rent verbalt, og vi guider børnene i at løse konflikter med sproget - frem for at være fysiske.

I løbet af en almindelig hverdag bliver der ofte sunget, læst og øvet rim og remser, og vi får mere og mere erfaring med dialogisk læsning som en succesfuld måde at udvide børnenes ordforråd på.

Vores arbejde med ”fra jord til bord” giver oplagte muligheder for også at stimulere og udvide sproget gennem helt konkrete hverdagsoplevelser: Vi taler meget om det, der sker undervejs i den fortløbende proces, hvor børnene er med til at så og plante; følge og passe grøntsagerne i vækstsæsonen, bære afgrøder til køkkenet og er med til at tilberede måltider, der slutteligt kan spises.

At det sprogunderstøttende arbejde således også foregår udendørs er en basisgruppes gode erfaringer med højtlesning og eventyrfortælling rundt omkring på et herligt eksempel på: Personalets engagement og børnenes store indlevelse i en meget livagtig genfortælling af ”De tre bukkebruse” gav nye ord og begreber; vakte genkendelsens glæde og pirrede følelserne med gys og overraskelse. Et udviklende øjeblik i et betydningsfuldt socialt fællesskab.

Hos både små og store børn følger vi gerne børnenes initiativer, interesse og lyst til benævne og skrive bogstaver og tal, som vi fx også har hængende til inspiration rundt om i børnehaven.

Her i børnehaven sprogvurderes alle 3- og 5-årige børn, og vi er i tæt dialog med forældrene, hvis vi vurderer, at barnets sproglige udvikling har behov for en fokuseret og fælles indsats.

I børnehaven arbejder vi med små sproggrupper for børn med behov, og vi har et udvidet forældresamarbejde omkring børns sproglige udvikling via "Lånebiksen", hvorfra forældre kan låne diverse sprogstimulerende materiale til hjemmebrug. Ved yderligere behov for særlig indsats indledes et samarbejde med talehørekonsulenten.

Kommunikation og Sprog er som læreplanstema aktivt og i afgørende sammenhæng med de øvrige læreplanstemaer i den pædagogiske praksis i børnehaven. Som konkrete eksempler kan nævnes sammenhængen med temaet Krop, sanser og bevægelse, når vi fx synger og leger sanglege med børnene: Her er der både sproglige og fysiske kommunikative udtryk, samtidigt med at vi bruger vores krop, udfører viljestyrede bevægelser og får stimuleret vores sanser m.m. Oftest foregår dette i større eller mindre sociale sammenhænge, hvor vores evne til at kommunikere med andre netop har stor betydning.

Sammenhængen med læreplanstemaet Natur, udeliv og Science ses fx når børnene i deres lege og udforsken i naturen kommunikerer med hinanden og gentager og øver nye ord og begreber, de måske blev præsenteret for på den sidste tur til området osv.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Vi har i vores fysiske læringsmiljø meget gode muligheder for at børnene kan udfolde sig kropsligt på mange forskellige måder. Vi råder over mange m² indendøre, hvor vi ud over basislokalerne har et stort multirum til alskens motoriske aktiviteter samt ugentlig adgang til idrætshallen. Dertil har vi en kuperet, alsidig og stor legeplads, som bruges dagligt.

Vores fysiske rammer bruges i hverdagen både til børneinitierede lege og til strukturerede aktiviteter og lege, som personalet har tilrettelagt for at udfordre og udvikle børnenes kropslige fomaen. Efter pædagogerne har været på diplomuddannelse i leg, læring og kreativitet, er der kommet et større fokus på at være med-legende og på betydningen af kropsligheden i hverdagen – og altså også den voksnes! Her må vi også være gode rollemodeller og vise glæde ved bevægelse og kropslig udfoldelse – så det er bare om at slå sig løs og hoppe, danse, lege, trille sammen med børnene, der altid er parate og meget ofte giver tydeligt udtryk for stor bevægelsesglæde.

Det er ikke kun ”de store armbevægelser”, vi skal styrke i hverdagen. Der er megen kropslig læring i de daglige rutinesituationer, når der skal vaskes hænder, tages tøj af og på og øves i at mærke og reagere på toiletrang, sult og tørst. Kropslige fornemmelser og udfordringer, som også ofte har brug for benævnelse, opmærksomhed og hjælp fra personalet.

Vi arbejder med sanser, kropsbevidsthed og grænsesætning med materiale fra Fri for mobberi; med elementer fra mindfulness og relevante temabøger som fx Kanin og Pindsvin; Leopold-serien osv. Vi samtaler om at mærke og beskrive følelser i kroppen - både fysisk og psykisk – og om at passe på og respektere vores egen og andres kroppe og grænser, ligesom vi taler om og øver i af kunne aflæse andres kropssprog: ”Prøv at se på Peter; hvordan ser han ud lige nu?”

Vi øver også i at sidde stille og være i mere kropslig ro ved fx måltider og samlinger; igen for at få en fornemmelse af egen kropslig tilstand og regulering af egen arousal.

Måske kunne det at være i kropslig ro være et interessant emne at undersøge nærmere, for hvordan tilgodeses et evt. behov for kropslig ro / "pause" for de børn, der fx ikke længere sover til middag?

I køkkenet og omkring vores måltider bliver sanserne særligt aktiveret, når der fx smages, duftes, formes og tilberedes, så vi er meget glade for de ekstra dimensioner, frokostordningens produktionskøkken har tilført det pædagogiske læringsmiljø.

Her i børnehaven laver vi motorikvurdering på alle 4-årige børn, og efter behov inddrages forældre i et samarbejde om fælles indsats, som evt. kan suppleres af ekstern vejleder.

"Børn er i verden gennem kroppen", så læreplanstemaet "Krop, sanser og bevægelse" kan ikke ses isoleret fra de andre temaer og er i spil dagen lang: Når fx barnet i sin motoriske udvikling kan mestre mere og mere og selvtilliden vokser, ja så har kropslige muligheder positiv betydning for den alsidige personlige udvikling. Tilsvarende er læreplanstemaet social udvikling i spil, når børnene i legefællesskaber forhandler, afprøver og kropsliggør deres fælles ideer og forestillinger.

På legepladsen og på ture "ud i verden" er der oftest kombination af flere temaer, fx Krop, sanser og bevægelse og Natur, udeliv og science – og oftest også Kommunikation og sprog, for hvordan skal vi ellers kunne formidle noget til hinanden?

Når vi laver teater eller synger og danser er der samspil mellem temaerne Krop, sanser og bevægelse + Kultur, æstetik og fællesskab.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Vores vigtigste kilde ift. læreplanstemaet Natur, udeliv og science er vores daglige ophold på legepladsen. Her får børnene førstehåndsoplevelser med forskellige naturfænomener året rundt, og vi kan fx følge årstidernes gang meget tydeligt i temperatur, nedbør og ved at se på, hvordan vores beplantning skifter udseende over tid.

På legepladsen får børnene konkrete erfaringer med jord, luft, vand - og også ild ved vores store bålsted.

Vi har køkkenhave og drivhus, hvor vi sammen med børnene arbejder med emnet fra jord til bord: Vi sår og planter; følger de forskellige planters livscyklus og vækstbetingelser, og bruger høsten aktivt i vores køkken. På denne måde arbejder vi meget i det nære med menneskets forbundethed til naturen. Tilsvarende tager vi også udgangspunkt i det nære og lokale, når vi hvert forår beskæftiger os med bæredygtighed og affaldssortering ved at deltage i Hold naturen ren-kampagnen. Her taler vi bl.a. om affald; hvad der må være hvor, og vi går på affaldsjagt rundt i og omkring byen. Til hverdag affaldssorterer vi inde børnehaven.

Vi går i løbet af året mange ture til bl.a. søen, spejderhytten, skoven, baneskråningerne m.m., hvor vi får flere og anderledes oplevelser end på legepladsen, og hvor vi fx også bruger div. natur-grej sammen med børnene. Hjertestien er blevet beriget med opsatte dyr, som vi også ynder at finde og tale om.

Men naturen skal også ”bare” opleves og være rammen om leg, samvær og umiddelbar tilstedeværelse = væren.

Nogle gange går vi som personale forrest, og er nysgerrige og undersøgende på naturen, hvilket trækker børnene til, og andre gange er det børnene, der er de undersøgende og efterspørger ny viden hos personalet.

Denne eksperimenterende og undersøgende tilgang er en vigtig bestanddel af dette temas nye begreb science, som også indeholder elementer som at systematisere, kategorisere og en begyndende matematisk opmærksomhed. Vi taler om og afprøver ligheder og forskelle; vi tæller og sorterer, og vi kan bruge digitale medier sammen med børnene til at finde svar på det, vi ikke selv ved eller undres over.

Når vi beskæftiger os med læreplanstemaet Natur, udeliv og science, er vi ofte i dialog med børnene og har derfor også temaet Kommunikation og sprog i spil.

Ved større projekter som køkkenhaven eller affaldsindsamlingen kommer vi også omkring temaet Social udvikling, fordi børnene indgår i samspil og et betydningsfuldt fællesskab omkring projekterne.

Temaet Alsidig personlig udvikling er også ofte i tæt sammenhæng med Natur, udeliv og science, da børnene både får ny faktuel viden; lærer om sig selv og egen mestring ved at færdes i forskellige arenaer og får de første spæde dannelses-erfaringer om bæredygtighed og god adfærd i naturen.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

At gå i børnehave betyder bl.a. at det enkelte barn skal være sammen med mange forskellige børn i fællesskaber, som det reelt ikke selv har valgt. Vi har som personale ansvar for til stadighed at arbejde med at disse fællesskaber er rummelige, åbne og udviklende for børnene, så det bliver berigende for børnene at møde mangfoldighed og forskellighed i meningsfulde fællesskaber.

Ud over at arbejde med fx gode sociale omgangsformer, tages der i perioder også udgangspunkt i andre kulturer end den danske, hvor vi fx tilbereder og spiser mad fra andre lande. Så kan vi helt konkret se, dufte og smage, at der er forskelle i både det nære og mere fjerne; fra det, mange af vores børn anser som almindeligt, til det, der er almindeligt for de få af vores børn, der har rødder i andre lande.

Vores forældrebestyrelse har prioriteret, at vi kan tage på fx fødselsdagsbesøg hos de enkelte børn, hvorved børnene i tilgift også får rig mulighed for at møde mangfoldig og forskellighed, og oplever andre måder at leve på end lige dén, de selv kender til fra eget hjem.

Når vi flere gange om året tager på biblioteket i Magion, er det oftest for at låne bøger, men indimellem er vi heldige at få spændende kulturelle oplevelser i form af teater- eller musikforestillinger.

I børnehaven arbejder vi med højtider og traditioner som elementer i den danske kultur; vi synger, læser bøger og bruger rim og remser; både årstids- og højtidsbestemt. Børnene tager ofte disse input med sig efterfølgende, så der leges, synges, rimes og danses videre; indtryk er blevet til udtryk.

Børnene har også mulighed for at bruge forskellige materialer i div. kreative og skabende processer, hvor de kan udtrykke sig mangfoldigt. I perioder udstilles nogle af børnenes kreationer, hvilket

er et festligt og farverigt bidrag til det samlede æstetiske udtryk i huset. Her kunne vi med fordel inddrage børnene mere og sammen med dem være undersøgende på, hvordan vores hus egentlig skal se ud?

I forhold til det digitale indhold i science- delen har vi i børnehaven bl.a. iPads, computere og musikanlæg. Der er vedtaget en digitaliseringsplan, som vi skal have implementeret i de kommende år.

Læreplanstemaet Kultur, æstetik og fællesskaber har god sammenhæng med de øvrige læreplans-temaer; fx Kommunikation og sprog, hvilket fx ses, når vi spiller teater eller leger rollelege med børnene, og hvor vi kommunikerer med hinanden i de processer, vi befinder os i. De to temaer er også begge i spil, når vi har dialoger med børnene omkring de forskellige kulturer, de måske kommer fra.

Evalueringskultur

I Billund Kommune arbejder vi med refleksion, opfølgning og feedback i professionelle læringsfællesskaber.

Evalueringskulturen udgøres både af uformelle hverdagevalueringer i forbindelse med det pædagogiske arbejde samt mere formelle og systematiske evalueringer, hvor der gøres brug af evalueringsredskaber som fx pædagogisk analyse, aktionslæring, SM(i)TTE, GLK (Gjort, Lært og Klogt at gøre) og kortlægninger af læringsmiljøet. De formelle og systematiske evalueringer tager afsæt i dokumentation af processer og resultater i det pædagogiske arbejde.

De uformelle hverdagevalueringer samt de formelle og systematiske evalueringer benyttes i et samspil.

Vi har både et formativt (proces), summativt (leverancer og resultater) samt generativt (læring) fokus i evalueringerne. Derudover har vi fokus på sammenhængen mellem læringsmiljøet i dagtilbuddene og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringerne har både et tilbageskuende blik, hvor hidtidig løsning af kerneopgaven vurderes samt et fremadrettet perspektiv, hvor der med afsæt i evalueringerne følges op, og den pædagogiske praksis justeres og forbedres.

Vi er opmærksomme på at inddrage relevante perspektiver, såsom børne- og forældreperspektivet.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

De nye brede mål i den pædagogiske læreplan er vores pejlemærker, når vi i vores evaluering ser efter tegn på ønsket trivsel, udvikling, dannelse og læring hos børnene. Evalueringen vil således give indikering af, om vores samlede læringsmiljø i hverdagen har den ønskede effekt, og også give en pejling på, hvordan vi kan justere og forbedre vores pædagogiske praksis og fysiske rammer, så forholdene bliver endnu bedre.

I vores børnehave bruger vi forskellige metoder til dokumentation af vores pædagogiske arbejde. Vi tager mange fotos, som fx bliver brugt til fysiske opslag og plancher eller lægges på børneintra, så de er tilgængelige for børn og forældre også uden for børnehavens åbningstid. De mange fotos ledsages ofte af praksisfortællinger eller andre korte beskrivelser af fx indhold, formål og "effekt".

Under diplomuddannelsen har pædagogerne fået praksiserfaring med at anvende videooptagelser og aktionslæring som en meget brugbar metode til at analysere hverdagsituationer ud fra, for at få øje på og fremadrettet gøre mere af det, der virker godt i de forskellige situationer. Vi er glade for, at vi med den nye digitaliseringsstrategi og dens rammebeløb fremover får mulighed for at kunne arbejde mere med denne metode til faglige selvkritiske drøftelser.

Personalet udarbejder dialogprofiler og sprog- og motorikvurderinger på de enkelte børn, og dette materiale er både et øjebliksbillede på et barns udvikling, men jo også en form for evaluering på barnets udbytte af hverdagspraksis i børnehaven og barnets hjemmemiljø. Det samlede udtræk for årets vurderinger og profiler giver dermed også indikationer om kvaliteten i det pædagogiske læringsmiljø i børnehaven.

I fht. børn i udsatte positioner evalueres tiltag og handleplaner løbende på opfølgingsmøder med forældre og evt. andre relevante samarbejdspartnere.

I personalets planlægning af det pædagogiske arbejde anvendes fx SMTTE-model med bl.a. mål for projekter /aktiviteter / forløb, eller GLK til den efterfølgende evaluering på team- og personalemøder.

Vi justerer løbende vores pædagogiske læringsmiljø og vores hverdagsrutiner samt den generelle organisering på baggrund af vores oplevelser, egne og andres tilkendegivelser og vores evalueringer. Vi ændrer på og afprøver efterfølgende nye elementer i hverdagslivet, for fx at forbedre vores samværsmåder med børnene; optimere vores fysiske rammer og øge børnenes deltagelsesmuligheder.

Vi øver os i at medinddrage børnene i evalueringer af forskellige aktiviteter, hvor vi sammen reflekterer over og sætter ord på, hvilke oplevelser vi har haft; hvordan vi oplevede det og hvad der ville være godt at gøre en anden gang.

Systematisk evaluering kan for os stadig være en udfordring i en travl hverdag, så det er vigtigt at det medtænkes i planlægning og dagsordenspunkter, for at få vægt og fylde.

Vores interne aftaler om fx ugentlige informationer på børneintra er med til at fastholde fokus på at få forholdt sig til egen praksis og følge op på evt. justeringsbehov.

Vi har stadig et udviklingspunkt ift. at udarbejde mere fyldestgørende skriftligt materiale i løbet af evalueringsprocesserne.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Vores foreløbige planer er, at vi engang i kvartalet på personalemøde vil have et særligt opsamlende og evaluerende punkt på dagsordenen. Her vil der blive drøftet evaluering af både forhold for de enkelte teams men også af hele husets læringsmiljø. Evaluering af læreplansarbejdet vil derudover også være en del af indholdet på vores årlige pædagogiske dag.

Ved tilsyn og gennemgang af års-rapporter fra Hjernen og Hjertet fremkommer datamateriale, som også skal anvendes ift. evalueringen af arbejdet med den styrkede læreplan.

Forældrebestyrelsen inddrages undervejs i evalueringsprocesserne for at få forældreperspektivet med.